

Riigikantselei
Rahukohtu 3
15161, Tallinn

Meie: 15.03.2024 nr 1-6/2024-037-2

Kiri edastatud digitaalselt aadressil: riigikantselei@riigikantselei.ee, info@just.ee, info@kliimaministeerium.ee,

Arvamus hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta

Riigikantselei on edastanud 28. veebruaril Justiitsministeeriumile ettevalmistatud hädaolukorra seaduse ja teiste seaduse muutmise täiendatud seaduse eelnõu (eelnõu), mille eesmärgiks on Eesti õigusesse üle võtta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2022/2557, mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2008/114/EÜ (CER direktiiv).

Konkurentsiameti märkused on kokkuvõtvalt järgmised:

1) Eelnõu seletuskirja kohaselt tuleb erinevad elutähtsate teenuste osutajate tasud kujundada selliselt, et järjepidevalt oleks tagatud investeringud jätkusuutlikkuse ja elutähtsa teenuse toimepidevuse nõuete täitmiseks.

Seetõttu on eelnõus valdkondlikesse eriseadustesse hinna kujundamise põhimõtteid sätestavatesse normidesse (ELTSi § 71 lõige 5, KKütS § 8 lõige 3 ja MGS § 23 lõige 3) endiselt lisatud, et hinna kujundamisel peab arvestama ka „**investeringuid jätkusuutlikkuse ja elutähtsa teenuse toimepidevuse nõuete täitmiseks**“.

Konkurentsiamet peab endiselt täiendava regulatsiooni kehtestamist segadust tekitavaks. Kehtiva õiguse kohaselt peab teenuse hinna kujundamisel arvestama, et ettevõtjal oleks järjepidevalt tagatud investeringud tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks. Ettevõtte tegevus- ja arenduskohustusega on hõlmatud ka kõik seadusest tulenevad elutähtsa teenuse osutamise seotud investeringud. Seadustest tulenevate kohustuste täitmiseks on Konkurentsiamet teenuse hindade kujundamisel arvesse võtnud vajalikke investeringuid (sh ohutusnõuete täitmine, varugeneraatori soetamine), sest tulenevalt:

- a) ELTS § 71 lõikest 5 tuleb võrgutasud kujundada selliselt, et muuhulgas oleks järjepidevalt tagatud **investeringud tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks, kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine**.
- b) MGS § 23 lõikest 3 tuleb võrguteenuste hinnad kujundada selliselt, et muuhulgas oleks tagatud **investeringud tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks, kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine**.
- c) KKütS § 8 lõikest 3 tuleb soojuse piirhind kujundada selliselt, et muuhulgas oleks tagatud **investeringud tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks, kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine**.

Eelnõus toodud sätte sõnastuse lisamine eriseadustesse on mitmeti mõistetav, võimaldades ettevõtetal investeringutena kajastada ka selliseid investeringuid, mis võivad olla küll seotud ettevõtte jätkusuutlikkusega tervikuna, kuid ei ole otseselt seotud reguleeritud tegevusega.

Toome näite ELTS § 71 lõike 5 punkti 4¹ kohta, mis sätestaks, et „*Võrgutasud tuleb kujundada selliselt, et järjepidevalt oleks tagatud investeringud jätkusuutlikkuse nõuete tagamiseks*“ ning „*Võrgutasud tuleb kujundada selliselt, et järjepidevalt oleks tagatud investeringud elutähtsa teenuse toimepidevuse nõuete täitmiseks.* „

Jätkusuutlikkuse nõuete alla võib mahutada selliseid investeringuid, mis ei ole otseselt seotud hädaolukorra seadusest tulenevate nõuete täitmisega.¹

Sama järelduse saab teha ka KKütS-si ja MGS-si vastavate muudatusettepanekute kohta.

Eeltoodut kinnitab ka eelnõu seletuskiri, mille kohaselt kuuluvad jätkusuutlikkuse investeringute hulka näiteks võrgu rekonstrueerimise kulud. Konkurentsiameti regulatsioonipraktika kohaselt on võrgu rekonstrueerimise kulud arvatud tegevus- ja arenduskohustuse täitmise investeringuks ning lülitatud vastava teenuse hinda.

Konkurentsiamet on endiselt seisukohal, et eriseadustesse tehtav investeringute lisasäte ei ole vajalik.

2) Juhul, kui siiski peetakse vajalikuks rõhutada hädaolukorraseaduse alusel tehtavate investeringute esiletoomist, teeb amet ettepaneku sõnastada olemasolevad investeringuid puudutavad sätted järgnevalt:

„investeringud tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks, **sh hädaolukorra seadusest tulenevate nõuete täitmiseks;**“

3) Eelnõu § 5 punktiga 3 muudetakse kaugkütteseaduse § 7 lõiget 3¹ ning sätestatakse soojusettevõtjale, kelle tootmise prognoositav maht aastas on vähemalt 10 000 MWh võrgupiirkonna kohta, kohustus soojuse tootmiseks tagada niisuguse koguse reservkütuse kasutamise võimalus, mis kindlustab soojusvarustuse seitsme ööpäeva jooksul.

Kehtiva regulatsiooni kohaselt on soojusettevõtja, kelle tootmise prognoositav maht aastas on vähemalt 500 000 MWh võrgupiirkonna kohta, kohustatud soojuse tootmiseks tagama niisuguse koguse reservkütuse kasutamise võimaluse, mis kindlustab soojusvarustuse kolme ööpäeva jooksul.

Seletuskirja kohaselt puudutab uus vastav nõue 23-e soojusettevõtjat 114-st ning reservkütuse hoidmise kohustusega kaasnevad ettevõtetele lisakulud, mida kaetakse tariifist.

Eelnõus puuduvad asjakohased selgitused ja analüüs, millist mõju avaldab soojuse hinnale reservkütuse tagamise kohustuse panemine soojusettevõtjale. Eelnõust ei selgu, mida on mõeldud reservkütuse kasutamise võimalusena. Kas riiklikku rohepöörde eesmärkide täitmise valguses peavad soojusettevõtjad hakkama realselt paigaldama lisamahuteid fossiilse kütuse ladustamiseks? Seetõttu Konkurentsiamet ei saa hetkel nõustuda vastava sättega.

4) Eelnõu kohaselt kavandatakse lisada eriseadustesse investeringuid puudutav punkt, kuid eelnõu seletuskiri põhjendab seda läbi kulude kandmise. Regulaatori ülesanne ongi kontrollida reguleeritud valdkondades kulude põhjendatust, et pilvepiirini ei saa lubada kulusid teha. Ameti nõuet efektiivsemalt kulusid juhtida võrdluses teistega, THI muutusega või muudel argumentidel nähakse vahetevahel ettevõtja poolt piiramisena. Kõikide soovitud kulude (sh ebaefektiivsest kulude juhtimisest tulenevate) hinda lülitamine viiks olukorrani, kus regulaatori vajadus üldse puudub. Kuid kulude põhjendatuse kontrolli olemasoluga ei saa põhjendada investeringute regulatsiooni olemuslikku ning põhjalikku muutmist.

---

¹ Lisaks reguleeritud tegevusele, tegelevad paljud ettevõtted reguleerimata tegevusega (nt elektri tootmine, soojustehniliste seadmete paigaldamine ja hooldus, muude lisateenuste osutamine).

Amet on seisukohal, et endiselt on eksitavad investeeringute sätete muudatuse põhjendusena eelnõu seletuskirja väited, nagu oleks elutähtsa teenuse osutajate seas tekkinud perioodiliselt küsimusi toimepidevuse tagamiseks tehtavate kulude kohta. Praeguseni on olnud seadustes toodud sätted ja Konkurentsiameti regulatsioonipraktika piisav selleks, et teenuste hindade kaudu tagada kulud seadustes sätestatud kohustuste täitmiseks.

Seega on eksitav ka eelnõu märkuste tabelis toodud seisukoht, et aastaid on elutähtsa teenuse osutajad ja erinevad erialaliidud tõstatanud probleemi, et toimepidevusega seotud kulude katmise võimalused tariifist/teenuse hinnast on eriseadustes ebaselged.

Konkurentsiamet rõhutab veel kord, et ELTS-si, KKütS-si ja MGS-si kavandatavad muudatused ei ole üksnes seaduse tehniline täpsustus, nagu on sõnastatud eelnõu seletuskirjas, vaid muudavad põhimõtteliselt reguleeritud teenuste hinnakujunduse aluseid.

Konkurentsiamet teeb ettepaneku eelnõust välja jätta § 3 punkt 2, § 5 punktid 3 ja 4 ning § 8 punkt 2.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kertu Saul
hinnaregulatsiooni osakonna juhataja
hinnaregulatsiooni osakond

Kiur Põld
667 2590
Kiur.Pold@konkurentsiamet.ee